

**สรุปประเด็นแนวทางการดำเนินงานในการรับเรื่องและวิเคราะห์คำขอกู้เงิน
กองทุนหมุนเวียนเพื่อการกู้ยืมแก่เกษตรกรและผู้ยากจน**

๑. การวิเคราะห์กระแสเงินสดของผู้กู้ในกรณีที่ดินเป็นกรรมสิทธิ์รวม

ผู้กู้หลัก ๒ คน (ที่ดินเป็นกรรมสิทธิ์รวม และไม่ใช่วินิจฉัย มารดา บุตร หรือคู่สมรสของผู้กู้ เช่น เป็นพี่น้อง) และไม่ได้อยู่ในครัวเรือนเดียวกัน มีแนวทางการวิเคราะห์รายได้ ค่าใช้จ่าย และหนี้สินอย่างไร จะต้องนำมาวิเคราะห์ทั้ง ๒ ครัวเรือน หรือเพียง ๑ ครัวเรือน

แนวทางปฏิบัติ ให้ตรวจสอบข้อเท็จจริงว่า เจ้าของกรรมสิทธิ์ที่ดินคนใดเป็นผู้นำเงินที่ได้จากการก่อกำเนิดไปเป็นค่าใช้จ่ายในครัวเรือน โดยสามารถวิเคราะห์กระแสเงินสดได้ ๒ กรณี ดังนี้

๑) กรณีเจ้าของกรรมสิทธิ์รวม ๒ คน (A และ B) โดย A เป็นผู้นำเงินไปใช้จ่ายแต่เพียงผู้เดียว หลักการให้วิเคราะห์ข้อมูลรายได้ ค่าใช้จ่าย และหนี้สินเฉพาะครัวเรือนของ A เท่านั้น ส่วน B ให้นำมาเป็นผู้กู้หลักด้วย

๒) กรณีเจ้าของกรรมสิทธิ์รวม ๒ คน (A และ B) โดยทั้ง A และ B เป็นผู้นำเงินไปใช้จ่ายในครัวเรือน หลักการวิเคราะห์ให้นำข้อมูลรายได้ ค่าใช้จ่าย และหนี้สินของครัวเรือน A และ B มาวิเคราะห์ร่วมกัน โดยให้ A และ B เป็นผู้กู้หลัก เนื่องจากเป็นการก่อกำเนิดตามกฎหมายร่วมกัน

๒. การรับคำขอกู้เงินกรณีที่ดินแปลงแรกกรรมสิทธิ์รวม ๒ คน และแปลงที่ ๒ กรรมสิทธิ์รวม ๓ คน

กรณีที่ดินที่ขอความช่วยเหลือ ๒ แปลง ดังนี้

๑) แปลงที่ ๑ กรรมสิทธิ์รวม ๒ คน (A และ B) ขอกู้จำนวน ๑๐๐,๐๐๐ บาท

๒) แปลงที่ ๒ กรรมสิทธิ์รวม ๓ คน (A , B และ C) ขอกู้จำนวน ๓๐๐,๐๐๐ บาท

การขอกู้และการอนุมัติ จะต้องแยกออกเป็น ๒ คำขอกู้ คือ แปลงที่ ๑ ให้ A และ B กู้ร่วมกัน และแปลงที่ ๒ ให้ A , B และ C กู้ร่วมกัน ใช่หรือไม่

- หากการขอกู้และการอนุมัติแยกออกเป็น ๒ คำขอกู้ ในการวิเคราะห์กระแสเงินสด ๒๐ ปี ต้องนำจำนวนเงินที่ขอกู้ของแต่ละคำขอกู้มาคำนวณด้วยหรือไม่ เช่น คำขอกู้ที่ ๑ (A และ B กู้ร่วมกัน) ขอกู้จำนวน ๑๐๐,๐๐๐ บาท กรณีนี้ต้องนำจำนวนเงินที่ขอกู้ของคำขอกู้ที่ ๒ (A , B และ C กู้ร่วมกัน) จำนวน ๓๐๐,๐๐๐ บาท มาคำนวณในกระแสเงินสดด้วยหรือไม่ ถ้านำมาคำนวณด้วย จะนำมาเต็มจำนวน ๓๐๐,๐๐๐ บาท หรือนำมาคำนวณตามส่วน (แปลงที่ ๒ กู้ร่วมกัน ๓ คน = $300,000 \div 3 = 100,000$)

แนวทางปฏิบัติ

๑) ให้แยกออกเป็น ๒ คำขอกู้ เนื่องจากเป็นหนี้ต่างกรรมต่างวาระ

๒) ต้องนำหนี้จากสัญญากู้เงิน/ จำนอง/ ขายฝาก อีกฉบับหนึ่ง มาคำนวณเป็นหนี้สินอื่นด้วย และนำมาคำนวณทั้งก่อนโดยไม่ต้องหารตามสัดส่วนจำนวนผู้ถือกรรมสิทธิ์ที่ดิน

๓. ผู้กู้ที่เคยเป็นผู้ร่วมกรณีผู้กู้หลักอายุเกิน ๖๐ ปี โดยไม่ได้อยู่ในครัวเรือนเดียวกัน และจะมาขอตัวเอง

หลักการวิเคราะห์กระแสเงินสด ๒๐ ปี ต้องนำหนี้ที่ตนเคยเป็นผู้ร่วมมาคำนวณด้วยหรือไม่ หากนำมาคำนวณด้วย จะนำมาเต็มจำนวนของยอดหนี้คงเหลือปัจจุบัน หรือยอดคงเหลือหารด้วยจำนวนลูกหนี้ในสัญญา (ยอดคงเหลือหาร ๒)

แนวทางปฏิบัติ ให้นำหนี้เดิมที่เคยเป็นผู้ร่วมมาคำนวณเป็นหนี้สินอื่นด้วย โดยนำยอดหนี้คงเหลือมาคำนวณทั้งก่อนโดยไม่ต้องหารตามสัดส่วนจำนวนลูกหนี้ในสัญญากู้เงิน

๔. ราคาประเมินที่ดินหลักประกันครบแล้ว แต่ ธ.ก.ส. ให้ผู้ขอกู้นำที่ดินแปลงอื่น ที่มีใช้ที่ดินแปลงที่ขอความช่วยเหลือมาจำนองเป็นหลักประกันเพิ่มเติม

ที่ดินแปลงที่ขอความช่วยเหลือมีราคาประเมินเกินกว่าวงเงินที่ขอกู้แล้ว แต่ให้ผู้ขอกู้นำที่ดินแปลงอื่น จำนองเพิ่มเติม เนื่องจาก ธ.ก.ส. ให้เหตุผลว่าเพื่อมิให้ผู้ขอกู้นำไปก่อหนี้ในระบบเพิ่มเติมอีก ซึ่งเมื่อมีมติ อบก. อนุมัติ และ สป.กษ. โอนเงินไปยัง ธ.ก.ส. แล้ว ธ.ก.ส. สาขา นัดผู้ขอกู้ทำสัญญา แต่ผู้ขอกู้ไม่สามารถ นำโฉนดที่ดินแปลงเพิ่มเติมมาจดจำนองกับ สป.กษ. ได้ เนื่องจากที่ดินแปลงดังกล่าวผู้ขอกู้นำไปเป็นหลักประกัน เงินกู้กับเจ้าหนี้ระบบรายอื่นตามสัญญาการเงิน

แนวทางปฏิบัติ ในกรณีที่ดินแปลงที่ขอความช่วยเหลือมีราคาประเมินเกินกว่าวงเงินที่ขอกู้แล้ว ไม่ต้องให้ผู้ขอกู้หาที่ดินแปลงอื่นมาจำนองเป็นหลักประกันเพิ่มอีก เนื่องจากหากให้ผู้ขอกู้นำที่ดินแปลงอื่น มาจำนองเป็นหลักประกันเพิ่มอีกจะเป็นการสร้างภาระให้ผู้ขอกู้ และหากที่ประชุม อบก. มีมติให้ผู้ขอกู้นำที่ดิน แปลงอื่นมาจำนองเป็นหลักประกันเพิ่มเติม และผู้ขอกู้ไม่สามารถนำโฉนดที่ดินแปลงเพิ่มเติมมาจดจำนองกับ สป.กษ. ได้ อาจเป็นเหตุให้ผู้ขอกู้ร้องเรียน ถึงเงื่อนไขและมาตรฐานการปฏิบัติงานของกองทุนหมุนเวียนฯ และหากผู้ขอกู้ยังคงประสงค์ขอความช่วยเหลือจากกองทุนหมุนเวียนฯ โดยไม่ประสงค์จะจำนองที่ดินแปลงอื่น เพิ่มเติมนอกเหนือจากที่ระเบียบกำหนด จะต้องดำเนินการเสนอเรื่องเพื่อเข้าที่ประชุม อบก. พิจารณาใหม่ อีกครั้งหนึ่ง (เนื่องจากมติเดิมได้อนุมัติให้นำที่ดินแปลงอื่นจำนองเพิ่มเติมด้วย) ซึ่งจะทำให้เรื่องของผู้ขอกู้ล่าช้า อาจไม่ทันตามกรอบระยะเวลาตามสัญญาขายฝากหรือสัญญาประนีประนอมยอมความ

๕. ผู้ขอกู้ประสงค์ขอซื้อที่ดินคืนเพียงแปลงเดียวจากเดิมที่เคยทำสัญญาไว้ ๒ แปลง

ผู้ขอกู้มีความประสงค์ขอซื้อที่ดินคืนจากสัญญาขายฝากที่ครบกำหนดแล้วจำนวน ๑ แปลง อำเภอดำเนินการไกล่เกลี่ยแล้ว และส่งเรื่องให้ ธ.ก.ส. ดำเนินการต่อ ธ.ก.ส. ตรวจสอบแล้วพบว่า ผู้ขอกู้เคยนำที่ดินไป ทำสัญญาขายฝากไว้ทั้งหมด ๒ แปลง และสัญญาขายฝากครบกำหนดไถ่ทั้ง ๒ แปลงแล้ว ธ.ก.ส. ให้ความเห็น ว่าผู้ขอกู้ต้องขอซื้อที่ดินคืนทั้ง ๒ แปลง จึงส่งเรื่องของผู้ขอกู้คืนอำเภอดำเนินการไกล่เกลี่ยใหม่

แนวทางปฏิบัติ ในกรณีทำสัญญาขายฝากไว้ ๒ แปลง และสัญญาครบกำหนดไถ่แล้ว ผู้ขอกู้ ไม่จำเป็นต้องขอกู้เงินกองทุนเพื่อขอซื้อที่ดินคืนทั้ง ๒ แปลง ให้ดำเนินการตามความประสงค์ของผู้ขอกู้ว่าจะซื้อที่ดินคืนกี่แปลง เนื่องจากสัญญาขายฝากสิ้นสุดแล้ว เป็นการขอซื้อที่ดินคืน

๖. การวิเคราะห์รายได้สุทธิแต่ละปีไม่เท่ากัน

กรณี ธ.ก.ส. วิเคราะห์รายได้สุทธิในตารางรายได้ ๓ ปี แต่ละปีไม่เท่ากัน โดยมีรายได้เพิ่มขึ้นทุกปี และในตารางกระแสเงินสด ๒๐ ปี นำรายได้สุทธิไปคำนวณ โดย ๓ ปีแรก ระบุตามตารางรายได้ ๓ ปี ส่วนปีที่ ๔ - ๒๐ ระบุรายได้เพิ่มขึ้นทุกปี

ข้อสังเกต ปกติ ธ.ก.ส. วิเคราะห์รายได้สุทธิในตารางรายได้ ๓ ปี เท่ากันทุกปี หรือ เพิ่มขึ้นเฉพาะในปีที่ ๑, ๒ และ ๓ ส่วนรายได้สุทธิในปีที่ ๔ - ๒๐ ในตารางกระแสเงินสด ๒๐ ปี จะใช้ฐานรายได้สุทธิเท่ากับปีที่ ๓ มาคำนวณ ดังนั้นการวิเคราะห์รายได้เพิ่มขึ้นทุกปี (ทั้ง ๒๐ ปี) เหมาะสมและถูกต้องตามหลักการวิเคราะห์รายได้หรือไม่ หากเหมาะสมและถูกต้องแล้ว ใช้เหตุผลอะไรประกอบการวิเคราะห์

แนวทางปฏิบัติ ให้พิจารณาตามข้อเท็จจริงและสภาพการผลิต ลักษณะอาชีพของผู้ขอกู้เป็นกรณี ๆ ไป

๗. การตรวจสอบข้อมูลและภายหลังพบว่ามีภาระหนี้สินอื่นหรือติดเครดิตบูโร

กรณีการตรวจสอบข้อมูลเครดิตบูโรของผู้ขอกู้ เนื่องจากมีประเด็นของผู้ขอกู้ส่วนกลางมาเสนอ ขอกู้เงินกองทุนหมุนเวียนฯ ธ.ก.ส. ตรวจสอบข้อมูลหนี้แล้วไม่พบข้อมูลในเครดิตบูโรหรือข้อมูลการเป็นหนี้อื่น แต่เมื่อเจ้าหน้าที่ สกร. ประสานและสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกับผู้ขอกู้ จึงได้รับแจ้งจากผู้ขอกู้ว่ามีภาระหนี้สิน จึงขอหารือ/ซักซ้อมแนวทางเพื่อป้องกันการเกิดกรณีนี้ในคราวต่อไป

แนวทางปฏิบัติ หากสอบข้อมูลเพิ่มเติมภายหลังและพบว่าข้อมูลของผู้ขอกู้มีการเปลี่ยนแปลง จำเป็นต้องวิเคราะห์และปรับปรุงข้อมูลให้สอดคล้องกับข้อเท็จจริง

๘. เหตุผลในการถอนความประสงค์การขอกู้เงิน

กรณี สกร. รับคำขอกู้เงินที่ผู้ขอกู้มายื่นเรื่องในส่วนกลาง และส่งเรื่องให้ ธ.ก.ส. วิเคราะห์ข้อมูลของผู้ขอกู้แล้ว ต่อมาผู้ขอกู้ได้มาแจ้งกับ ธ.ก.ส. ว่า “ผู้ร้องไม่ประสงค์ขอกู้เงินกองทุนฯ แต่ไม่มีข้อมูลเหตุผลที่ถอนความประสงค์”

แนวทางปฏิบัติ ให้หน่วยงานที่ผู้ขอกู้มาติดต่อแจ้งให้ผู้ขอกู้กรอกเหตุผลในการถอนความประสงค์การขอกู้เงิน เพื่อ สกร. จะได้นำข้อมูลรวบรวมสถิติและดำเนินการที่เกี่ยวข้องต่อไป

๙. กรณีวางทรัพย์สินที่สำนักงานบังคับคดี

มีแนวทางในการกำหนดระยะเวลาการดำเนินการที่ชัดเจนหรือไม่ อย่างไร เนื่องจากเงินจากกองทุนหมุนเวียนฯ เป็นเงินที่ต้องนำไปช่วยเหลือเกษตรกรหรือผู้ยากจนที่ได้รับความเดือดร้อนรายอื่นต่อไป จึงไม่ควรนำทรัพย์สินมาวางที่สำนักงานบังคับคดีนานจนเกินไป และบางกรณีที่ไม่ใช่การขายฝากที่มีการระบุสินไถ่ไว้ชัดเจน เช่น การวางทรัพย์สินตามสัญญาจำนอง/ สัญญาขอกู้เงิน อาจเกิดข้อพิพาทระหว่างคู่กรณี ซึ่งไม่สามารถตกลงเจรจากันได้ ทำให้การวางทรัพย์สินมีความยากลำบากในการดำเนินการว่าต้องวางทรัพย์สินเป็นเงินจำนวนเท่าไร

แนวทางปฏิบัติ สกร. ในฐานะฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการบริหารกองทุนหมุนเวียนเพื่อการกู้ยืมแก่เกษตรกรและผู้ยากจน จะนำประเด็นการวางทรัพย์สินว่าควรวางทรัพย์สินได้เฉพาะกรณีใดบ้างเสนอต่อคณะกรรมการฯ เพื่อพิจารณาปรับปรุงระเบียบให้เกิดความคล่องตัวในการปฏิบัติงานต่อไป

๑๐. เจ้าหนี้ (ระเบียบฯ ๒๕๖๑ ข้อ ๓)

- ได้แก่ธนาคารพาณิชย์ตามกฎหมายว่าด้วยการธนาคารพาณิชย์ ธ.ก.ส. ธอส. ธนาคารออมสิน ธพส. (SME Bank)

- ยังไม่มีธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย (ตามพระราชบัญญัติธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๔๕) ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย (ตามพระราชบัญญัติธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๓๖)

แนวทางปฏิบัติ สกร. ในฐานะฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการบริหารกองทุนหมุนเวียนเพื่อการกู้ยืมแก่เกษตรกรและผู้ยากจน จะนำประเด็นเจ้าหนี้ที่ยังไม่ครอบคลุมเสนอต่อคณะกรรมการฯ เพื่อพิจารณาปรับปรุงระเบียบต่อไป

๑๑. เกษตรกรตามนิยามของระเบียบ (ระเบียบฯ ๒๕๖๑ ข้อ ๓)

เกษตรกรต้องแสดงหลักฐานขึ้นทะเบียนเกษตรกรหรือไม่ และถ้าประกอบอาชีพนอกภาคเกษตรด้วย โดยมีรายได้นอกภาคเกษตรมากกว่ารายได้ในภาคเกษตร

แนวทางปฏิบัติ นิยามคำว่า “เกษตรกร” ของกองทุนหมุนเวียนฯ ตามระเบียบและมติที่เกี่ยวข้องกำหนดไว้เพียงเรื่องของอาชีพเท่านั้น เช่น ทำสวน ทำนา ทำไร่ ทำนาเกลือฯ โดยไม่ได้กำหนดว่าจะต้องขึ้นทะเบียนเกษตรกร ไม่ได้กำหนดความเชื่อมโยงกับการลงทะเบียนเกษตรกรแต่อย่างใด และการขึ้นทะเบียนเกษตรกรมีวัตถุประสงค์เพื่อการจัดทำข้อมูลการเกษตร เป็นประโยชน์ในการวางแผนการพัฒนาและหน่วยงานต่าง ๆ ได้ใช้ประโยชน์จากข้อมูล และเพื่อประโยชน์ในการขอรับสิทธิในการขอรับการส่งเสริม สนับสนุน การรับบริการต่าง ๆ จากภาครัฐ เช่น การขอรับค่าชดเชยกรณีพื้นที่และผลผลิตทางการเกษตรได้รับความเสียหายจากประสบภัยพิบัติ ในทางปฏิบัติ หากผู้ขอกู้ไม่ได้ขึ้นทะเบียนเกษตรกร ผู้วิเคราะห์คำขอกู้เงิน (ธ.ก.ส.) และฝ่ายเลขานุการอาจต้องเสาะหาข้อเท็จจริงเพิ่มเติมจากสภาพแวดล้อมว่าผู้ขอกู้เป็นผู้ที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมหรือไม่ และอาจใช้หลักฐานอื่น ๆ ประกอบ เช่น ภาพถ่ายกิจกรรมการเกษตร ใบเสร็จการขายผลผลิต/ ใบเสร็จซื้อวัตถุดิบ การสอบถามจากผู้นำชุมชนหรือบุคคลที่อาศัยอยู่ข้างเคียง ฯลฯ

- หากมีอาชีพเกษตรกรรมเป็นอาชีพรอง หรือมีรายได้จากภาคการเกษตรเพียงเล็กน้อย ก็ถือเป็นเกษตรกรตามคำจำกัดความตามระเบียบฯ และไม่นำเกณฑ์รายได้ หรือสัดส่วนรายได้ระหว่างในภาคเกษตรกับนอกภาคเกษตรมาพิจารณา

๑๒. ผู้ยากจนตามที่คณะกรรมการกำหนด (ระเบียบฯ ๒๕๖๑ ข้อ ๓)

ผู้มีรายได้น้อยเกิน ๘๗,๐๐๐ บาท ไม่ใช่ผู้ยากจน ไม่สมควรอนุมัติเงินกู้

แนวทางปฏิบัติ การพิจารณาว่าผู้ขอกู้มีคุณสมบัติเป็นผู้ยากจนหรือไม่ ให้เป็นไปตามระเบียบและมติที่เกี่ยวข้อง ได้แก่

- ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจน พ.ศ. ๒๕๒๘ ข้อ ๔
- ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยกองทุนหมุนเวียนเพื่อการกู้ยืมแก่เกษตรกรและผู้ยากจน พ.ศ. ๒๕๔๖ ข้อ ๔
- ระเบียบว่าด้วยการบริหารกองทุนหมุนเวียนเพื่อการกู้ยืมแก่เกษตรกรและผู้ยากจน พ.ศ. ๒๕๖๑ ข้อ ๓
- มติคณะกรรมการช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจน (กชก.) ในคราวการประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๕๑ เมื่อวันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๕๑

“ผู้ยากจน” (ตามระเบียบฯ ข้างต้น) หมายความว่า ผู้ไม่มีทรัพย์สินเพียงพอและอยู่ในภาวะที่ไม่สามารถช่วยเหลือตัวเองได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจนตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจน พ.ศ. ๒๕๒๘ กำหนด

มติที่ประชุม กชก. ครั้งที่ ๑/๒๕๕๑ เมื่อวันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๕๑ กำหนดคำนิยามของคำว่า “ผู้ยากจน” หมายความว่า ผู้ที่ไม่มีทรัพย์สินเพียงพอและอยู่ในภาวะที่ไม่สามารถจะช่วยเหลือตัวเองได้ ได้แก่ ผู้มีรายได้น้อยไม่เกินปีละ ๘๗,๐๐๐ บาท และเป็นผู้ที่ไม่มิตินสำหรับทำกินหรืออยู่อาศัย หรือมีแต่ไม่เพียงพอหรือเป็นผู้ไม่มีทรัพย์สินอื่นใดเพียงพอแก่การชำระหนี้ นอกจากทรัพย์สินที่นำไปขายฝาก จำนอง หรือให้เจ้าหนี้ยึดถือไว้เป็นประกัน และทรัพย์สินที่ต้องใช้เป็นที่ดินทำกินหรืออยู่อาศัย สำหรับผู้มีรายได้น้อยเกินกว่า ๘๗,๐๐๐ บาท แต่อยู่ในหลักเกณฑ์อื่นดังกล่าว กชก. อาจพิจารณาช่วยเหลือตามที่เห็นสมควรเป็นราย ๆ ไป และได้มอบอำนาจการใช้ดุลพินิจดังกล่าวแก่ อชก. ต่าง ๆ ตามวงเงินที่ได้รับมอบอำนาจ

ดังนั้น การพิจารณาว่าผู้ขอกู้เป็นผู้ยากจนตามระเบียบและหลักเกณฑ์หรือไม่ นอกจากพิจารณารายได้เป็นเกณฑ์ตามที่กำหนดแล้ว ให้พิจารณาตามข้อยกเว้นตามมติข้างต้นด้วย แต่หากผู้ขอกู้ประกอบอาชีพทั้งในภาคการเกษตรและนอกภาคการเกษตร ให้ถือว่าผู้ขอกู้เป็นเกษตรกร แม้อาจมีรายได้ส่วนใหญ่มาจากนอกภาคเกษตร เนื่องจากระเบียบฯ ไม่ได้กำหนดสัดส่วนของรายได้หรือเวลาในการทำกิจกรรมในการประกอบอาชีพในภาคเกษตรและนอกภาคเกษตรไว้

๑๓. ผู้มีคุณสมบัติเบื้องต้นในการขอกู้เงิน จำแนกตามลักษณะอาชีพ (ประกาศฯ ๒๕๖๑ ข้อ ๔)

นักการเมืองท้องถิ่น เช่น นายก อบต. สมาชิก อบต. ขอกู้เงินกองทุนหมุนเวียนฯ ได้หรือไม่

แนวทางปฏิบัติ มติคณะกรรมการบริหารกองทุนหมุนเวียนเพื่อการกู้ยืมแก่เกษตรกรและผู้ยากจนในคราวการประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๖๑ เมื่อวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๖๑ ออกเป็นประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่องหลักเกณฑ์การช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจน และแนวทางการติดตามการชำระหนี้ ประกาศ ณ วันที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๖๓ ข้อ ๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ผู้กู้ยืมซึ่งมีสิทธิได้รับการช่วยเหลือตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่ระเบียบว่าด้วยการบริหารกองทุนหมุนเวียนเพื่อการกู้ยืมแก่เกษตรกรและผู้ยากจน พ.ศ. ๒๕๖๑ ต้องไม่มีลักษณะดังต่อไปนี้

- (๑) เป็นข้าราชการ ข้าราชการบำนาญ ลูกจ้างประจำของส่วนราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ ทั้งนี้ ไม่รวมถึงคู่สมรสซึ่งเป็นเกษตรกรหรือผู้ยากจน
- (มติคณะกรรมการบริหารกองทุนหมุนเวียนเพื่อการกู้ยืมแก่เกษตรกรและผู้ยากจนในคราวการประชุมครั้งที่ ๔/๒๕๖๓ เมื่อวันที่ ๓ กันยายน ๒๕๖๓ ออกเป็นประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่องหลักเกณฑ์การช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจน และแนวทางการติดตามการชำระหนี้ ฉบับที่ ๒ ประกาศ ณ วันที่ ๒๘ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๓ ข้อ ๒ ยกเลิกข้อห้ามสำหรับพนักงานบริษัท หรือพนักงานห้างหุ้นส่วนจำกัดในการขอกู้เงินกองทุนหมุนเวียนฯ)

ดังนั้น ผู้ที่ไม่สามารถยื่นเรื่องขอกู้เงินกองทุนหมุนเวียนฯ ได้ ได้แก่ ข้าราชการ ข้าราชการบำนาญ ลูกจ้างประจำ ของส่วนราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ อนึ่ง ข้าราชการในประเทศไทย จำแนกได้ดังนี้

- ๑) ข้าราชการพลเรือน (ข้าราชการพลเรือนสามัญ และข้าราชการพลเรือนในพระองค์)
- ๒) ข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา
- ๓) ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา
- ๔) ข้าราชการทหาร
- ๕) ข้าราชการตำรวจ
- ๖) ข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม
- ๗) ข้าราชการฝ่ายอัยการ
- ๘) ข้าราชการรัฐสภา
- ๙) ข้าราชการฝ่ายศาลปกครอง
- ๑๐) ข้าราชการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ
- ๑๑) ข้าราชการสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ
- ๑๒) ข้าราชการสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
- ๑๓) ข้าราชการสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน
- ๑๔) ข้าราชการกรุงเทพมหานครและบุคลากรกรุงเทพมหานคร
- ๑๕) ข้าราชการส่วนท้องถิ่น
- ๑๖) ข้าราชการการเมือง

ก) จากข้อ ๑๕) ข้าราชการส่วนท้องถิ่น ตามพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ ส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๐๐ มาตรา ๔ ข้าราชการส่วนท้องถิ่น หมายถึง ข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัด พนักงานเทศบาล พนักงานส่วนตำบล ตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น แต่ไม่รวมถึงข้าราชการกรุงเทพมหานคร และมาตรา ๓ วรรคสอง ตามพระราชบัญญัติกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๓๙ ข้าราชการ ส่วนท้องถิ่น หมายความว่า ข้าราชการ พนักงาน หรือผู้ปฏิบัติงาน ซึ่งเรียกชื่ออย่างอื่นขององค์การบริหาร ส่วนจังหวัด เทศบาล และองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นตามที่มีกฎหมายจัดตั้ง

ข) จากข้อ ๑๖) พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการการเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๔ ข้าราชการการเมือง ได้แก่ บุคคลซึ่งรับราชการในตำแหน่งข้าราชการการเมืองดังต่อไปนี้ นายกรัฐมนตรี รองนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีว่าการ รัฐมนตรีช่วยว่าการ ที่ปรึกษานายก/ รองนายก/ รัฐมนตรี เลขาธิการ/ รองเลขาธิการนายกรัฐมนตรี โฆษก/ รองโฆษกประจำสำนักนายกรัฐมนตรี เลขานุการ/ ผู้ช่วยเลขานุการรัฐมนตรี

จากนิยามของข้าราชการส่วนท้องถิ่น และข้าราชการการเมือง ในข้อ ก) และข) ทำให้มีความ เข้าใจคลาดเคลื่อนว่าบุคคลซึ่งเป็นนักการเมืองในท้องถิ่น เช่น นายก อบต. เป็นข้าราชการส่วนท้องถิ่น หรือ เป็นข้าราชการการเมืองส่วนท้องถิ่น ทำนองเดียวกับที่การเมืองระดับประเทศมีนายกรัฐมนตรี เป็นข้าราชการ การเมือง ทั้งนี้ บุคคลซึ่งได้รับการเลือกตั้งส่วนท้องถิ่นโดยตรงตำแหน่งทางการเมืองท้องถิ่นไม่จัดว่าเป็น ข้าราชการประเภทใด ๆ ทั้งสิ้น

๑๔. การรับคำขอกู้เงินโดยธนาคาร (ระเบียบฯ ๒๕๖๑ ข้อ ๔)

ธ.ก.ส. สามารถรับคำขอกู้ที่ยังไม่ผ่านการยื่นเรื่องจากสำนักงานเกษตรอำเภอ หรือสำนักงานเกษตร และสหกรณ์จังหวัด ได้หรือไม่

แนวทางปฏิบัติ ธ.ก.ส. สามารถรับคำขอกู้เงินได้ตามระเบียบฯ ๒๕๖๑ ข้อ ๔(๒) ข้อ ๙ ข้อ ๑๔ และข้อ ๑๗ หากผู้ขอกู้ไปยื่นเรื่องที่ ธ.ก.ส. ไม่ต้องแจ้งให้ผู้ขอกู้ไปยื่นเรื่องที่สำนักงานเกษตรอำเภอแทน

๑๕. ค่าใช้จ่ายที่สามารถอนุมัติให้แก่ผู้ขอกู้ได้ (ระเบียบฯ ๒๕๔๖ ข้อ ๖ และข้อ ๙)

กรณีมีค่าใช้จ่ายอื่นนอกเหนือจากเงินต้นและดอกเบี้ย สามารถขอกู้เงินจากกองทุนหมุนเวียนฯ ได้หรือไม่ มักพบในกรณีเจ้าหนี้เป็นธนาคาร ซึ่งธนาคารมีหนังสือแสดงยอดหนี้แยกแต่ละรายการ โดยค่าใช้จ่ายอื่น ๆ นอกเหนือจากยอดหนี้ (เงินต้นและดอกเบี้ย) เช่น

- เงินต้น ดอกเบี้ย ค่าซื้อที่ดินคืน/ ซื้อที่นาเช่า
- รายจ่ายอื่น ๆ (ค่าจดจำนอง)
- ค่าเบี้ยประกันอัคคีภัยที่ยังไม่ได้ชำระให้แก่ธนาคารเจ้าหนี้
- ค่าธรรมเนียมชั้นฟ็อก ชั้นบังคับคดี ค่าฤชาธรรมเนียม ค่าธรรมเนียมถอนยึด

วัตถุประสงค์ของกองทุน ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ ๒๕๔๖ ข้อ ๖ (๑) (ค),(ง) ไม่ได้ระบุรวมถึงค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ในการดำเนินคดีไว้ด้วย ซึ่งในกรณีดังกล่าวหากเป็นหนี้ตามคำพิพากษา เมื่อเจ้าหน้ออกหนังสือรับรองยอดหนี้ที่เป็นปัจจุบันและระบุค่าธรรมเนียมต่างๆ หรือกรณีขอหนังสือรายงานยอดหนี้จากบังคับคดี จะมีค่าใช้จ่ายต่างๆ และค่าธรรมเนียมในการไถ่ถอนการยึดทรัพย์มาด้วย จากกรณีดังกล่าวทำให้ไม่สามารถอนุมัติเงินในส่วน of ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ในการดำเนินคดีได้

แนวทางปฏิบัติ สกร. จะนำประเด็นนี้เสนอต่อคณะกรรมการบริหารกองทุนหมุนเวียนฯ เพื่อให้สามารถรองรับค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับการปลดปล่อยหนี้สิน ซึ่งเป็นภาระผูกพันกับหนี้สินที่ต้องชำระเป็นการลดภาระของผู้ขอกู้

๑๖. การไกล่เกลี่ยกรณีเจ้าหนี้เป็นนิติบุคคล (ระเบียบฯ ๒๕๖๑ ข้อ ๘ และประกาศฯ ข้อ ๒๒)

ระเบียบฯ ๒๕๖๑ ข้อ ๘ วรรคสอง กรณีเจ้าหนี้เป็นนิติบุคคลที่คณะกรรมการกำหนด (ธนาคาร...) ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด

ประกาศฯ ข้อ ๒๒ เจ้าหนี้นิติบุคคลตามระเบียบฯ ข้อ ๔ ให้ความหมายรวมถึง บริษัท, หจก., สหกรณ์ หนี้สินต้องเป็นหนี้ที่มีคำพิพากษาถึงที่สุดแล้ว

จากระเบียบฯ และประกาศฯ ดังกล่าว ไม่ได้กล่าวถึงการไกล่เกลี่ยกรณีเจ้าหนี้เป็นนิติบุคคลและเจ้าหนี้ซื้อที่ดินไว้เองจากการขายทอดตลาดและประสงค์จะขายคืนให้ผู้ขอกู้

แนวทางปฏิบัติ กรณีเจ้าหนี้เป็นนิติบุคคลและมีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ชำระหนี้แล้ว ไม่จำเป็นต้องผ่านขั้นตอนการไกล่เกลี่ยอีก และกรณีที่มีการบังคับคดีขายทอดตลาดที่ดินหลักประกัน และเจ้าหนี้นิติบุคคลซื้อไว้เอง และประสงค์จะขายคืนให้ลูกหนี้หรือบริวาร ไม่ต้องผ่านการไกล่เกลี่ยอีก ให้รับคำขอกู้และส่งให้ ธ.ก.ส. วิเคราะห์ต่อไปตามขั้นตอน

๑๗. บัญชีเงินฝากกองทุนหมุนเวียนฯ (ระเบียบฯ ๒๕๔๖ ข้อ ๑๐)

ตามที่ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) เป็นตัวแทนของสำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (สป.กษ.) ในการดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของกองทุนหมุนเวียนเพื่อการกู้ยืมแก่เกษตรกรและผู้ยากจน ซึ่งการดำเนินการทางคดีในปัจจุบันเมื่อศาลมีคำพิพากษาลูกหนี้ของกองทุนฯ และบังคับคดีขายทอดตลาดเพื่อนำเงินมาชำระหนี้แล้ว สำนักงานบังคับคดีจะดำเนินการส่งจ่ายโดยเช็ค สั่งจ่ายชื่อ "สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์" (เป็นชื่อโจทก์) ชีดคร่อม A/C PAYEE ONLY ซึ่งต้องนำเช็คเข้าบัญชีตามหน้าเช็ค ซึ่งปัจจุบันสำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มีการเปิดบัญชีในนามชื่อบัญชี "กองทุนหมุนเวียนเพื่อการกู้ยืมแก่เกษตรกรและผู้ยากจน" เลขที่บัญชี ๐๑๐๐๐-๑-๐๗๔๖๐-๘ เพื่อใช้ในการบริหารงานกองทุนหมุนเวียนฯ ทำให้ชื่อในหน้าเช็คกับชื่อบัญชีไม่ตรงกัน ธ.ก.ส. จึงขอหารือในกรณีชื่อหน้าเช็คไม่ตรงกับชื่อบัญชีเงินฝากดังกล่าว ธ.ก.ส. สาขาสามารถนำเช็คสั่งจ่ายเข้าบัญชีดังกล่าวได้หรือไม่ หากไม่ได้ต้องดำเนินการอย่างไร

แนวทางปฏิบัติ สกร. จะนำประเด็นนี้ปรับปรุงหนังสือมอบอำนาจ โดยระบุให้ ธ.ก.ส. สาขา นำเช็คส่งจ่าย สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (สป.กษ.) นำฝากเข้าบัญชีกองทุนหมุนเวียนฯ เพื่อตัดชำระหนี้ ของลูกหนี้ โดยอาจเสนอเป็น ๒ ทางเลือก ได้แก่ ๑) เสนอต่อคณะกรรมการบริหารกองทุนหมุนเวียนฯ เพื่อออกเป็นมติ หรือ ๒) ปรับปรุงรายละเอียดใน MOU

๑๘. การวิเคราะห์คำขอกู้เงิน (ระเบียบฯ ๒๕๖๑ ข้อ ๑๑)

เมื่อ ธ.ก.ส. ได้รับเอกสารคำขอกู้เงินจากฝ่ายเลขานุการ อบก. ส่วนต่าง ๆ เพื่อดำเนินการวิเคราะห์ ตามขั้นตอน หาก ธ.ก.ส. ตรวจสอบเบื้องต้นแล้วปรากฏว่าคำขอกู้เงินไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์เบื้องต้น จะต้องวิเคราะห์และตรวจสอบที่ติดต่อไปตามขั้นตอน หรือสามารถแจ้งฝ่ายเลขานุการฯ พร้อมส่งเรื่องคืน เพื่อให้แจ้งผู้ขอกู้ทราบ

แนวทางปฏิบัติ เมื่อธนาคารได้รับคำขอกู้เงินจากฝ่ายเลขานุการแล้ว ให้ตรวจสอบคุณสมบัติ และหลักเกณฑ์ของผู้ขอกู้เบื้องต้น หากฝ่ายเลขานุการรับเรื่องที่ไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ซึ่งเห็นได้อย่างชัดเจน (เช่น เป็นข้าราชการ หนีธนาคารยังไม่มีคำพิพากษา ฯลฯ) ธนาคารไม่ต้องวิเคราะห์ต่อ พร้อมทั้งแจ้งให้ ฝ่ายเลขานุการทราบเพื่อดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้อง (ฝ่ายเลขานุการแจ้งยุติเรื่องให้ผู้ขอกู้ทราบ)

๑๙. การกู้เงินเพื่อประกอบอาชีพ (ระเบียบฯ ๒๕๖๑ ข้อ ๑๗ วรรคสอง)

ผลวิเคราะห์คำขอกู้เงินที่มีโครงการขอกู้เงินเพื่อประกอบอาชีพด้วย ธ.ก.ส. ต้องวิเคราะห์และ ให้ความเห็นประกอบผลวิเคราะห์ด้วยหรือไม่

แนวทางปฏิบัติ ให้ธนาคารเป็นผู้วิเคราะห์โครงการขอกู้เงินเพื่อประกอบอาชีพด้วยตามระเบียบฯ และบันทึกข้อตกลง

๒๐. จำนวนขั้นสูงของเงินกู้ (ระเบียบฯ ๒๕๖๑ ข้อ ๑๙)

ผู้ขอกู้สามารถกู้เงินจากกองทุนหมุนเวียนฯ ได้สูงสุดเท่าไร ในกรณีที่ยังอยู่ระหว่างการชำระหนี้ และขอกู้เพิ่มเติม หรือกรณีที่ชำระเสร็จสิ้นแล้วขอกู้ใหม่ ตัวอย่างเช่น

- กรณีขอกู้เต็มวงเงินแล้ว (๒.๕ ล้านบาท) เมื่อผ่อนชำระไปได้ระยะหนึ่ง สมมติเหลือเงินต้น ๑.๕ ล้านบาท ต่อมายื่นเรื่องขอกู้อีก ๑ ล้านบาท

- กรณีขอกู้เต็มวงเงินแล้ว (๒.๕ ล้านบาท) และผ่อนชำระเสร็จสิ้น/ ปิดบัญชีแล้ว ต่อมาขอกู้เงินอีก ๒.๕ ล้านบาท

แนวทางปฏิบัติ เพื่อให้หลักการให้ความช่วยเหลือเกิดประโยชน์แก่ผู้ขอกู้ สมควรยึดถือแนวทางการพิจารณาที่เป็นคุณแก่ผู้ขอกู้

- กรณีที่เงินต้นปัจจุบันคงเหลือน้อยกว่า ๒.๕ ล้านบาท ให้รับเรื่องคำขอกู้ใหม่ได้ โดยเมื่อรวมกับ เงินต้นเดิมที่คงเหลือแล้วต้องไม่เกิน ๒.๕ ล้านบาท

- กรณีที่เคยได้รับการช่วยเหลือแล้ว ๒.๕ ล้านบาท และชำระหนี้เสร็จสิ้น/ ปิดบัญชีแล้ว สามารถ ยื่นเรื่องขอความช่วยเหลือในครั้งต่อไปได้อีกไม่เกิน ๒.๕ ล้านบาท

* เงินต้นคงเหลือปัจจุบันทุกสัญญารวมกันต้องไม่เกิน ๒.๕ ล้านบาท

๒๑. การประเมินที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง (ระเบียบฯ ๒๕๖๑ ข้อ ๒๐)

หากที่ดินมีราคาประเมินไม่ต่ำกว่าจำนวนเงินที่ขอกู้แล้ว จำเป็นต้องประเมินสิ่งปลูกสร้างที่ตั้งอยู่บนที่ดินที่ขอความช่วยเหลือด้วยหรือไม่

แนวทางปฏิบัติ

- ระเบียบฯ ๒๕๖๑ วรรคแรก กรณีมีสิ่งปลูกสร้าง ให้ประเมินสิ่งปลูกสร้างด้วย ไม่ว่าสิ่งปลูกสร้างนั้นจะมีราคาเท่าใด สำหรับราคาประเมินที่นำมาวิเคราะห์ ให้ใช้ราคาประเมินของธนาคาร เช่น ราคาของสาขาไร่ละ ๗๖๐,๐๐๐ บาท ให้นำราคา ๗๖๐,๐๐๐ บาท ใช้ในการประเมิน ไม่ต้องตัดทอนราคาให้น้อยลง (เช่น เหลือไร่ละ ๔๗๐,๐๐๐ บาท) ยกเว้นกรณีที่ที่ดินที่ประเมินมีลักษณะและสภาพของที่ดินที่ทำให้ราคาที่ดินลดลง เช่น เป็นบ่อลึก หน้าดินถูกขุด ตั้งอยู่ในเขตอันตราย อยู่ในบริเวณมีมลพิษ มีสายไฟฟ้าแรงสูงผ่าน ติดเกาะจำยอม เป็นต้น ซึ่งอาจลดทอนการประเมินราคาที่ดินให้น้อยกว่าราคากลางได้ และต้องระบุเหตุผลที่คำนวณราคาประเมินน้อยกว่าราคากลางไว้ด้วย

- หลักเกณฑ์การประเมินราคาที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง กรณีเป็นลูกค้ำ ธ.ก.ส. ลักษณะสิ่งปลูกสร้างที่ตั้งอยู่ในที่ดินแปลงที่จะประเมินราคาจะต้องเป็นไปตามข้อกำหนดดังต่อไปนี้ คือ เจ้าของที่ดินและสิ่งปลูกสร้างต้องเป็นบุคคลเดียวกัน หมายถึง เจ้าของกรรมสิทธิ์สิ่งปลูกสร้างและเจ้าของกรรมสิทธิ์ที่ดิน ต้องเป็นบุคคลเดียวกัน ทั้งนี้อนุโลมให้ผู้ที่ได้ทำการจดทะเบียนสมรสตามกฎหมาย หรือพหุสมรสที่ได้มาระหว่างการสมรสให้ถือเป็นกรรมสิทธิ์ของคู่สมรสด้วย

สำหรับการประเมินที่ดินและสิ่งปลูกสร้างเพื่อขอกู้เงินกองทุนหมุนเวียนเพื่อการกู้ยืมแก่เกษตรกรและผู้ยากจน ให้ประเมินตามระเบียบและหลักเกณฑ์ของกองทุนหมุนเวียนฯ ตามระเบียบฯ พ.ศ. ๒๕๖๑ ข้อ ๒๐ ทั้งนี้ หากปรากฏข้อเท็จจริงว่า เจ้าของกรรมสิทธิ์ที่ดินและเจ้าของสิ่งปลูกสร้างมิใช่บุคคลเดียวกัน ไม่สามารถจดทะเบียนที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้างในที่ดินดังกล่าวได้ เนื่องจากทรัพย์สินที่จำนองต้องเป็นทรัพย์สินของผู้จำนองเท่านั้น การดำเนินการจดทะเบียนที่ดินดังกล่าว หากผู้ขอกู้ประสงค์จะให้มีการประเมินสิ่งปลูกสร้างด้วย อาจดำเนินการได้ ๒ แนวทาง ดังนี้

(ก) เจ้าของที่ดินจดทะเบียนที่ดินไว้เป็นสัญญาฉบับหนึ่ง แล้วให้เจ้าของสิ่งปลูกสร้างจดทะเบียนเพิ่มหลักทรัพย์สินปลูกสร้าง เพื่อค้ำประกันหนี้เงินกู้ของเจ้าของที่ดินตามสัญญาเงินกู้และ/หรือสัญญาจำนอง ซึ่งได้จดทะเบียนจำนองต่อหน้าพนักงานเจ้าหน้าที่ของกรมที่ดินแล้วอีกฉบับหนึ่ง ซึ่งการจำนองเพิ่มหลักทรัพย์สินปลูกสร้าง เป็นการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์อย่างอื่นไม่รวมกับที่ดิน โดยต้องมีการประกาศ ๓๐ วัน ตามกฎกระทรวงฉบับที่ ๗ (พ.ศ. ๒๔๙๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๗ ข้อ ๕

(ข) เจ้าของสิ่งปลูกสร้างเข้าถือกรรมสิทธิ์ร่วมในที่ดิน โดยการจดทะเบียนประเภทกรรมสิทธิ์ร่วมกับพนักงานเจ้าหน้าที่ของกรมที่ดิน (ขึ้นอยู่กับเจ้าของที่ดินว่ายินยอมให้ถือกรรมสิทธิ์ร่วมหรือไม่) ซึ่งกรณีดังกล่าวจะต้องค่าใช้จ่ายตามระเบียบของทางราชการตามอัตราส่วนที่ขอเข้าถือกรรมสิทธิ์ร่วม เมื่อจดทะเบียนกรรมสิทธิ์ร่วมแล้วจะปรากฏชื่อผู้ถือกรรมสิทธิ์ในที่ดินร่วมกัน แล้วให้ผู้ถือกรรมสิทธิ์ร่วมจดทะเบียนจำนองที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้างในที่ดินดังกล่าวได้ โดยไม่ต้องประกาศตาม ข้อ (ก) แต่อย่างใด เมื่อเจ้าของสิ่งปลูกสร้างเข้าถือกรรมสิทธิ์ร่วมในที่ดินแล้ว ธ.ก.ส. ก็สามารถประเมินราคาสิ่งปลูกสร้างบนที่ดินที่ขอความช่วยเหลือได้

๒๒. การลดอัตราดอกเบี้ยตามมาตรการจูงใจในกรณีผู้ขอกู้ได้รับการงดชำระเงินต้น ๕ ปีแรก (ระเบียบฯ ๒๕๖๑ ข้อ ๒๖ วรรคท้าย)

กรณีผู้ขอกู้ได้รับการงดชำระเงินต้น ๕ ปีแรก และมีการชำระดอกเบี้ยในปีที่ ๑ ครบถ้วน จากนั้นในปีที่ ๒ เป็นต้นไป ลูกหนี้จะได้รับการช่วยเหลือตามมาตรการจูงใจ โดยได้รับการลดอัตราดอกเบี้ยเหลือเป็นปีละ ๔,๓,๒ ตามลำดับ ตามประกาศฯ ข้อ ๑๗ หรือไม่

แนวทางปฏิบัติ ในระหว่างที่ได้รับการงดเว้นชำระเงินต้น ลูกหนี้จะไม่ได้รับการลดอัตราดอกเบี้ยตามมาตรการจูงใจ ให้คิดดอกเบี้ยตามอัตราปกติคือร้อยละ ๕ ต่อปี

๒๓. การคิดแรงงานในครัวเรือน

มีแนวทางการคำนวณจำนวนแรงงานในครัวเรือนและมีแนวทางปฏิบัติอย่างไร

แนวทางปฏิบัติ

๒๓.๑ กรณีบุคคลในครัวเรือน มีรายได้จากการประกอบอาชีพอื่น โดยนำรายได้ทั้งหมดมาใช้ร่วมกันกับบุคคลในครัวเรือน สามารถนำรายได้ ค่าใช้จ่าย ทั้งหมดของบุคคลนั้น มาแสดงในตารางรายได้/ ค่าใช้จ่ายได้ และนำมาคิดเป็นแรงงานในครัวเรือน

๒๓.๒ กรณีบุคคลในครัวเรือน มีรายได้จากการประกอบอาชีพอื่น โดยช่วยเหลือค่าใช้จ่ายในครัวเรือน เฉพาะการส่งเงินให้เพียงบางส่วนให้นำรายได้เฉพาะที่ส่งให้ มาคำนวณเป็นรายได้ในครัวเรือน แต่ไม่นำมาคิดเป็นแรงงานในครัวเรือน

๒๓.๓ กรณีบุคคลในครัวเรือน มีรายได้จากการประกอบอาชีพอื่น แต่มิได้ช่วยส่งเงินให้ครัวเรือน ไม่ต้องนำรายได้ค่าใช้จ่ายของบุคคลนั้น มาคำนวณเป็นรายได้ในครัวเรือน และไม่ต้องนำมาคิดเป็นแรงงานในครัวเรือน

๒๔. กรณีที่ผลวิเคราะห์คำขอกู้เงินมีแนวโน้มว่าการขอกู้เงินไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์การขอกู้เงินกองทุนหมุนเวียนฯ

เมื่อฝ่ายเลขานุการฯ ได้รับผลวิเคราะห์จาก ธ.ก.ส. แล้ว หากเรื่องของผู้ขอกู้เป็นไปตามระเบียบและหลักเกณฑ์การขอกู้เงินกองทุนหมุนเวียนฯ ฝ่ายเลขานุการฯ จะนำเรื่องของผู้ขอกู้เสนอที่ประชุม อบก. ส่วนต่าง ๆ พิจารณา แต่หากเรื่องของผู้ขอกู้มีผลวิเคราะห์ไม่เป็นไปตามระเบียบและหลักเกณฑ์ ฝ่ายเลขานุการฯ จะยุติเรื่องและแจ้งให้ผู้ขอกู้ทราบ ว่าเรื่องของผู้ขอกู้ไม่เป็นไปตามระเบียบข้อใด แต่บางกรณีที่เรื่องขอกู้แม้จะไม่เป็นไปตามระเบียบฯ แต่อาจสามารถแก้ไขได้ โดยกระทำการใด ๆ เพิ่มเติมเพื่อให้สามารถขอกู้เงินกองทุนหมุนเวียนฯ ได้ แต่ผู้ขอกู้อาจไม่ทราบ

แนวทางปฏิบัติ อาจแนะนำแนวทางแก้ปัญหาให้แก่ผู้ขอกู้ได้ตามความจำเป็น เช่น

๒๔.๑ กรณีที่หลักประกันมีราคาประเมินไม่เพียงพอกับจำนวนเงินที่ขอกู้ ให้แจ้งผู้ขอกู้พิจารณาความเป็นไปได้ในการลดวงเงินที่ขอกู้ลง เพื่อให้ราคาประเมินหลักทรัพย์เป็นไปตามระเบียบและหลักเกณฑ์การขอกู้เงินกองทุนหมุนเวียนฯ โดยผู้ขอกู้ต้องสมทบเงินส่วนต่างเอง (แสดงหลักฐานเงินสมทบประกอบ) หรือเจรจากับเจ้าหนี้เพื่อลดหย่อนจำนวนเงินที่เป็นหนี้ ทั้งนี้ มีหน่วยงานที่ให้บริการประชาชนในการเจรจากับเจ้าหนี้หลายหน่วยงาน เช่น สำนักงานอัยการคุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือทางกฎหมายและการบังคับคดีจังหวัด (สคช.), ศูนย์ช่วยเหลือลูกหนี้และประชาชนที่ไม่ได้รับความเป็นธรรม กรมสอบสวนคดีพิเศษ, กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ, กรมบังคับคดี, ศูนย์ป้องกันและปราบปรามการกระทำผิดเกี่ยวกับหนี้นอกระบบสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เป็นต้น

๒๔.๒ กรณีรายได้ไม่เพียงพอชำระหนี้ ให้ลองวิเคราะห์โดยการงดเว้นการชำระเงินต้น ๕ ปีแรกตามระเบียบฯ ข้อ ๒๖ วรรคสอง หรืออาจแจ้งผู้ขอกู้หารายได้เสริม หรือแจ้งแหล่งที่มาของรายได้เพิ่มเติมที่ยังไม่ได้ให้ข้อมูลแก่ผู้วิเคราะห์ (ธ.ก.ส.) ซึ่งต้องมีหลักฐานประกอบ เพื่อยื่นเรื่องขอกู้ใหม่

ทั้งนี้ การยื่นเรื่องเพื่อขอกู้ใหม่หลังจากที่ยุติเรื่องแล้ว ต้องมีพยานหรือหลักฐานเพิ่มเติม ซึ่งทำให้ข้อเท็จจริงเปลี่ยนแปลงไปในสาระสำคัญ จึงจะสามารถรับเรื่องไว้ดำเนินการต่อไปได้ แต่หากผู้ขอกู้ไม่สามารถดำเนินการทางใดทางหนึ่งหรือหลายทางที่จะหาหลักฐานใหม่เพิ่มเติม หรือทำให้จำนวนหนี้ลดลงให้เพียงพอกับราคาประเมินหลักประกันได้ กองทุนหมุนเวียนฯ ก็มีอาจให้ความช่วยเหลือเรื่องที่ไม่เป็นไปตามเงื่อนไขและหลักเกณฑ์การขอกู้เงินได้

แบบตรวจสอบข้อมูลเบื้องต้นการขอกู้เงินกองทุนหมุนเวียนเพื่อการกู้ยืมแก่เกษตรกรและผู้ยากจน
(ใช้สำหรับคัดกรองผู้มาติดต่อว่าอยู่ในหลักเกณฑ์การขอกู้เงินจากกองทุนฯ หรือไม่ ก่อนการเขียนแบบบันทึกการขอกู้เงิน)

ชื่อ - สกุล ผู้ขอกู้ ..... เลขที่บัตรประจำตัวประชาชน ..... โทร.....

กรณีรับคำร้อง	กรณีไม่รับคำร้อง	ระเบียบ ประกาศ คำสั่ง มติ ที่เกี่ยวข้อง
๑. ผู้ขอกู้ ☐ ขอกู้ด้วยตนเอง ☐ ขอกู้แทนพ่อ/แม่/ลูก/คู่สมรส ซึ่ง พ่อ/แม่/ลูก/คู่สมรส มีอาชีพไม่ต้องห้ามตามข้อ ๒ ☐ ขอกู้แทนคู่สมรสซึ่งคู่สมรส มีอาชีพต้องห้ามตามข้อ ๒.	๑. ผู้ขอกู้ ☐ ขอกู้ด้วยตนเอง แต่ตนเองมีอาชีพต้องห้ามตามข้อ ๒. ☐ ขอกู้แทนพ่อ แม่ ลูกที่มีอาชีพต้องห้ามตามข้อ ๒. ☐ ขอกู้แทนพี่น้อง/ คู่แทนบุคคลอื่นที่มีชีพ พ่อ แม่ ลูก คู่สมรส	- ระเบียบฯ ๒๕๖๑ ข้อ ๓ - ระเบียบฯ ๒๕๖๑ ข้อ ๖
๒. อาชีพ ☐ เกษตรกรรม รับจ้าง ลูกจ้างรายวัน ค้าขาย ☐ ลูกจ้างร้านค้าทั่วไปที่มีชีพ หจก./ บริษัท ☐ ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน ☐ สมาชิกสภาเกษตรกร/ กฟก.	๒. อาชีพต้องห้าม ☐ ข้าราชการ ขรก.บำนาญ ลูกจ้างประจำ พนง.รัฐวิสาหกิจ ☐ ข้าราชการการเมือง ที่ยังอยู่ในวาระ	- ระเบียบฯ ๒๕๖๑ ข้อ ๓ - ประกาศฯ ๒๕๖๑ ข้อ ๔(๑) - ประกาศฯ ฉบับ ๒ ๒๕๖๓ ข้อ ๒
๓. อายุ ☐ ไม่เกิน ๖๐ ปี ☐ เกิน ๖๐ ปี ต้องมีผู้กู้ร่วม ☐ เกิน ๖๐ ปี ไม่มีผู้กู้ร่วม (ให้รับเรื่องไว้ก่อนเพื่อเสนอ อบก.พิจารณา)	๓. อายุ ☐ เป็นผู้ที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ	- ประกาศฯ ๒๕๖๑ ข้อ ๔(๒)
๔. ประเภทการขอความช่วยเหลือ ☐ ปลดเปลื้องหนี้สิน/ ชื่อที่ดินคืน จากสัญญาจำนอง, ขายฝาก, กู้เงินโดยระบุ ให้เจ้าหนี้ยึดเอกสารสิทธิ, สิทธิครอบครอง เป็นหลักประกันในสัญญา ☐ ชื่อที่นาเช่าตาม พรบ.การเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ☐ เป็นลูกหนี้รายเดิมขอกู้เงินเพื่อประกอบอาชีพ	๔. ประเภทการขอความช่วยเหลือ ☐ ปลดเปลื้องหนี้สินจากสัญญาอื่น เช่น ค่าประกัน สัญญากู้เงินที่ไม่ระบุว่าได้ยึดที่ดินไว้เป็นหลักประกัน หนี้บัตรเครดิต เป็นต้น ☐ ชำระหนี้/ ชื่อที่ดินคืน จากการสืบททรัพย์จากบุคคลที่ ๓	- ระเบียบฯ ๒๕๖๑ ข้อ ๖ (๑) ข้อ ๑๓ ข้อ ๑๖
๕. ที่ดินหลักประกัน <u>ประเภทเอกสารสิทธิ</u> ☐ โฉนด, น.ส.๓ (ก., ข.) <u>กรรมสิทธิ์ในที่ดิน/ สิทธิครอบครอง</u> ☐ ที่ดินเป็นของตนเอง ☐ ที่ดินเป็นของพ่อ/แม่/ลูก/คู่สมรส ซึ่งมีอาชีพไม่ต้องห้าม ตามข้อ ๒ ☐ ที่ดินเป็นของคู่สมรสมีอาชีพต้องห้ามตามข้อ ๒. ☐ กรณีเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์รวม/ สิทธิครอบครองหลายคน ผู้ถือกรรมสิทธิ์ร่วมหรือผู้ครอบครองร่วมที่มีชีพพ่อ แม่ ลูก คู่สมรสของผู้ขอกู้นั้น ต้องเป็นผู้กู้ร่วมด้วย โดยต้องเป็นบุคคลที่มีอาชีพไม่ต้องห้ามตามข้อ ๒ ด้วย)	๕. ที่ดินหลักประกัน <u>ประเภทเอกสารสิทธิ</u> ☐ เอกสารสิทธิอื่นที่มีชีพ โฉนด, น.ส.๓ (ก., ข.) (เช่น ส.ป.ก.๔-๐๑, ภบท.๕, สค. ฯลฯ) <u>กรรมสิทธิ์ในที่ดิน/ สิทธิครอบครอง</u> ☐ ที่ดินเป็นของพี่น้อง/ บุคคลอื่นที่มีชีพ พ่อ แม่ ลูก คู่สมรส (กรณีเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์รวม/ สิทธิครอบครองหลายคน เจ้าของที่ดินทุกรายต้องเป็นบุคคลที่มีอาชีพไม่ต้องห้ามตามข้อ ๒ จึงจะขอความช่วยเหลือได้)	- ระเบียบฯ ๒๕๖๑ ข้อ ๖ (๑) - ระเบียบฯ ๒๕๖๑ ข้อ ๗

กรณีรับคำร้อง	กรณีไม่รับคำร้อง	ระเบียบ ประกาศ คำสั่ง มติ ที่เกี่ยวข้อง
<p>เงื่อนไขการห้ามโอนที่บันทึกในสารบัญจดทะเบียน</p> <p>☐ ไม่มีการระบุงการห้ามโอน หรือเหลือระยะเวลาที่ห้ามโอนคงเหลือไม่เกิน ๕ ปี</p> <p>การสูญเสียกรรมสิทธิ์ในที่ดิน</p> <p>☐ ยังไม่สูญเสียกรรมสิทธิ์ หรือสูญเสียไม่เกิน ๕ ปี หากเกินกว่า ๕ ปี แต่ไม่เกิน ๑๐ ปี ต้องยังคงทำประโยชน์ในที่ดินอยู่</p>	<p>เงื่อนไขการห้ามโอนที่บันทึกในสารบัญจดทะเบียน</p> <p>☐ ห้ามโอนภายใน ๑๐ ปี และเหลือระยะเวลาที่ห้ามโอนเกินกว่า ๕ ปี</p> <p>การสูญเสียกรรมสิทธิ์ในที่ดิน</p> <p>☐ สูญเสียเกิน ๑๐ ปี หรือสูญเสียเกิน ๕ ปี และไม่ได้ทำประโยชน์ในที่ดินแล้ว</p>	<p>- ประกาศฯ ๒๕๖๑ ข้อ ๑๐(๑)</p> <p>- ประกาศฯ ๒๕๖๑ ข้อ ๗</p>
<p>๖. ลักษณะเจ้าหนี้</p> <p>☐ เจ้าหนี้เป็นบุคคลทั่วไป/ หนี้นอกระบบ</p> <p>☐ เจ้าหนี้นิติบุคคล/ หนี้นในระบบ ที่มีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ชำระหนี้แล้ว (คดีแดง) ได้แก่</p> <p>๑) ธนาคารพาณิชย์ ธ.ก.ส. ธ.อ.ส. ธนาคารออมสิน ธนาคาร SME</p> <p>๒) บริษัท หรือ หจก.ที่มีวัตถุประสงค์ให้กู้ยืม</p> <p>๓) สหกรณ์ทุกสหกรณ์ที่มีวัตถุประสงค์ให้กู้ยืม ตามกฎหมายว่าด้วยการสหกรณ์</p>	<p>๖. ลักษณะเจ้าหนี้</p> <p>☐ เจ้าหนี้นิติบุคคล/ หนี้นในระบบ ที่ยังไม่มีคำพิพากษาให้ชำระหนี้</p> <p>☐ เจ้าหนี้นิติบุคคลอื่นๆ ที่มีได้กำหนดไว้</p>	<p>- ระเบียบฯ ๒๕๖๑ ข้อ ๓</p> <p>- ประกาศฯ ๒๕๖๑ ข้อ ๒๒</p>
<p>๗. จำนวนเงินกู้</p> <p>☐ ไม่เกิน ๒,๕๐๐,๐๐๐ บาท (รวมกู้ประกอบอาชีพแล้ว)</p> <p>☐ เป็นลูกหนี้รายเก่าขอกู้เพื่อประกอบอาชีพ ไม่เกิน ๑๐๐,๐๐๐ บาท</p>	<p>๗. จำนวนเงินกู้</p> <p>☐ เกินกว่า ๒,๕๐๐,๐๐๐ บาท</p> <p>☐ เป็นลูกหนี้รายเก่าขอกู้เพื่อประกอบอาชีพเกิน ๑๐๐,๐๐๐ บาท</p> <p>☐ เป็นผู้ขอกู้รายใหม่ที่ขอกู้เพื่อประกอบอาชีพอย่างเดียว</p>	<p>- ระเบียบฯ ๒๕๖๑ ข้อ ๑๖ ข้อ ๑๙</p>
<p>๘. สถานะของลูกหนี้</p> <p>☐ ไม่เป็นบุคคลที่ถูกฟ้องในคดีล้มละลาย หรืออยู่ในชั้นพิทักษ์ทรัพย์ (ตรวจสอบภายหลังได้)</p>	<p>๘. สถานะของลูกหนี้</p> <p>☐ เป็นบุคคลที่ถูกฟ้องในคดีล้มละลาย หรืออยู่ในชั้นพิทักษ์ทรัพย์</p>	<p>กฎหมายอื่น (ทำนิติกรรมไม่ได้)</p>

<p>หนี้สินและสัญญา</p> <p>☐ มีสัญญากู้เงินหลายฉบับโดยนำที่ดินแปลงเดียวกันให้เจ้าหนี้ยึดไว้ ให้รับเรื่องไว้เฉพาะสัญญากู้เงินฉบับแรก</p> <p>☐ มีสัญญากู้เงิน และมีสัญญาขายฝาก หรือจำนองด้วย (ที่ดินแปลงเดียวกัน) ให้รับเรื่องไว้เฉพาะสัญญาขายฝาก หรือจำนอง</p>	<p>- ประกาศฯ ๒๕๖๑ ข้อ ๖ (๑), (๒)</p>
--	--------------------------------------

ผลการตรวจสอบข้อมูลเบื้องต้น อยู่ในหลักเกณฑ์เบื้องต้นของกองทุนฯ (กรอกข้อมูลในแบบกองทุน ๒ ต่อไป)

ไม่อยู่ในหลักเกณฑ์เบื้องต้นของการขอกู้เงินกองทุนฯ โดยไม่เข้าหลักเกณฑ์ตามระเบียบ คำสั่ง มติ เรื่อง .....

จึงไม่รับคำร้อง ข้าพเจ้าผู้ขอกู้ รับทราบและเข้าใจ จึงลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐาน

(ลงชื่อ) ..... ผู้ขอกู้ (ลงชื่อ) .....เจ้าหน้าที่ผู้รับเรื่อง
(.....) (.....)